

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ : หลักประกันสินเชื่อธนาคารพาณิชย์

โดย : นางพัชรินทร์ ไวกวี

ชื่อปริญญา : นิติศาสตรมหาบัณฑิต

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ :

1. อาจารย์วสันต์ เทียนหอม	ประธานกรรมการ
2. รองศาสตราจารย์ ดร.ชลอ ว่องวัฒนาภักุล	กรรมการ
3. รองศาสตราจารย์ ดร.ภูมิ โชคเหมาะ	กรรมการ
4. ดร.อภิชัย จันทระเสน	กรรมการ

ปีการศึกษา : 2540

เนื่องจากหลักประกันตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ อันได้แก่
ค้ำประกัน จำนอง จำนำ ได้ใช้มาเป็นเวลากว่า 70 ปีแล้ว ในขณะที่ประเทศเราได้
มีการพัฒนาด้านเศรษฐกิจขึ้นอย่างรวดเร็ว ทำให้เกิดปัญหากฎหมายก้าวตามไม่ทัน
ต่อความเจริญทางเศรษฐกิจดังจะเห็นได้จากนักลงทุนที่ต้องการกู้เงินจากแหล่ง
เงินทุนอันได้แก่ธนาคารพาณิชย์เพื่อนำมาดำเนินงานในธุรกิจของตนต้องประสบ
ปัญหาเกี่ยวกับหลัก ประกันที่ต้องนำมาวางต่อธนาคารพาณิชย์ เป็นต้นว่า
ทรัพย์สินบางอย่างไม่อาจใช้เป็นหลักประกันได้ ทั้งที่เป็นทรัพย์สินที่มีค่า มีราคา
ทั้งนี้เพราะถูกจำกัดโดยวิธีการของกฎหมาย กล่าวคือ ไม่อาจนำมาเป็นหลักประกัน
โดยวิธีการ จำนอง หรือ จำนำ

ในธุรกิจขนาดใหญ่ต้องการเงินลงทุนสูง หากจะจำกัดให้หาหลักประกัน
เฉพาะที่ดิน โรงงาน สิ่งปลูกสร้าง บุคคลค้ำประกัน อาจไม่เพียงพอต่อการขยายการลงทุน
ดังนั้นสินค้าที่ได้จากการผลิต ถือเป็นทรัพย์สินมีค่า ที่จะใช้เป็นหลักประกันได้
แต่เนื่องจากสินค้าส่วนใหญ่ต้องหมุนเวียนออกจำหน่าย เช่น จำพวกเครื่องใช้ไฟฟ้า

หรือผลิตผลการเกษตร ซึ่งปัจจุบันเป็นหลักประกันโดยวิธีการจำนำ แต่จะเห็นได้ว่า ไม่สะดวก ไม่เหมาะสม กับลักษณะของทรัพย์สินที่จะนำมาจำนำเพราะกฎหมายจำกัด ว่าเป็นทรัพย์สินเฉพาะสิ่ง และต้องมีการส่งมอบการครอบครอง ส่วนการจำนอง ก็จำกัดเฉพาะอสังหาริมทรัพย์และสังหาริมทรัพย์บางจำพวกเท่านั้น นอกจากนี้ ยังต้องทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ทำให้เห็นว่า กฎหมายไม่ เอื้ออำนวยต่อการขยายตัวของธุรกิจ

ธนาคารพาณิชย์นับว่าประสบปัญหาเหล่านี้มาก เนื่องจากถือว่าเป็น แหล่งเงินทุนที่สำคัญของประเทศ การให้สินเชื่อเป็นธุรกิจหนึ่งของธนาคารพาณิชย์ แต่ในขณะเดียวกันก็ต้องการหลักประกันที่มั่นคงเพื่อมิให้เงินออมของประชาชน ต้องตกอยู่ในภาวะการเสี่ยงเป็นหนี้สูญธนาคารพาณิชย์จึงต้องการหลักประกันแทบ ทุกชนิดที่ลูกค้าจะสรรหามาให้ได้ บางอย่างไม่มีกฎหมายรองรับที่จะใช้วิธีการ จำนองหรือ จำนำ ธนาคารจึงต้องใช้หลักการทำสัญญา ซึ่งถือเป็นหลักทั่วไป ในเรื่องการทำนิติกรรม โดยให้ลูกหนี้ทำสัญญายินยอมให้ธนาคารยึดทรัพย์สิน เป็นหลักประกันได้ หากว่าลูกหนี้ผิดนัด มีสิทธินำทรัพย์สินนั้นออกขายทอดตลาด นำเงินมาชำระหนี้ได้แต่ข้อตกลงที่กำหนดขึ้นโดยสัญญาไม่ใช่กฎหมายเกี่ยวกับ หลักประกันเพราะเจ้าหนี้อื่นของลูกหนี้อาจเข้าขอเฉลี่ยหนี้จากการขายทรัพย์สิน นั้นได้ ไม่มีสิทธิเหนือเจ้าหนี้อื่น เพราะหากเป็นหลักประกันแล้ว สิทธิของเจ้าหนี้ มีประกันย่อมมีเหนือเจ้าหนี้สามัญอื่นทั่วไป จึงเห็นว่ากฎหมายเกี่ยวกับหลักประกัน ล้าสมัยไม่เอื้ออำนวยต่อการขยายตัวของเศรษฐกิจปัจจุบัน จำเป็นต้องมีการแก้ไข ปรับปรุงให้สามารถรองรับกับสถานะเศรษฐกิจปัจจุบัน

จากผลการวิจัยเห็นว่า แนวทางในการแก้ปัญหาได้แก่

1. ปรับปรุงบทบัญญัติในเรื่อง จำนอง จำนำ ให้เพิ่มมากขึ้น ครอบคลุม ทรัพย์สินทุกชนิด ทุกประเภท ที่มีค่า ให้สามารถนำมาใช้เป็นหลักประกันได้ เช่น วิธีการจำนำไม่ควรเน้นซึ่งทรัพย์สินเฉพาะสิ่งจนเกินไปควรขยายรวมถึงทรัพย์สินที่

อาจนำมาสลับเปลี่ยนทดแทนทรัพย์สินจำนำเดิมได้ด้วย

2. ควรให้ธนาคารพาณิชย์ได้รับสิทธิพิเศษในการประกอบธุรกิจตามปกติของธนาคารเพื่อป้องกันความเสียหายที่จะเกิดขึ้นอันเนื่องจากการล่าช้าของกระบวนการของกฎหมายโดยสามารถยึดหน่วงทรัพย์สินของลูกหนี้ ที่อยู่ในความครอบครองของธนาคารได้ จนกว่าจะได้รับชำระหนี้ หากลูกหนี้ผิดนัดไม่ชำระหนี้ภายในกำหนดสามารถนำทรัพย์สินที่เป็นกรรมสิทธิ์ของลูกหนี้ซึ่งอยู่ในความครอบครองของธนาคารออกขายทอดตลาดชำระหนี้ได้ทันทีโดยไม่ต้องรอคำสั่งศาล ทั้งนี้ควรเพิ่มเติมบทบัญญัติในเรื่องสิทธิยึดหน่วงเข้าไว้ในพระราชบัญญัติธนาคารพาณิชย์ พ.ศ.2505 ด้วย

3. ควรเพิ่มกฎหมายภายในของประเทศเราให้สามารถรองรับทรัพย์สินที่ไม่อาจใช้วิธีการจำนอง จำนำ เช่น พระราชบัญญัติการเดินทางอากาศ พ.ศ.2497 ไม่มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการจดทะเบียนจำนองอากาศยาน ดังนั้นจึงควรมีพระราชบัญญัติการจดทะเบียนจำนองอากาศยานเพิ่มขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากการคมนาคมทางอากาศนับวันจะขยายเพิ่มมากขึ้นเป็นลำดับหากกฎหมายของเราล่าช้าไม่ทันเหตุการณ์ประเทศเราก็นับวันจะเสียเปรียบประเทศอื่นที่สำคัญคือขาดผลประโยชน์ที่ควรได้ไปเรื่อยๆ จึงควรพัฒนามากฎหมายด้านนี้ให้เกิดศักยภาพสูงสุด

4. กำหนดวิธีการเกี่ยวกับ ช่าง (Charge) ซึ่งเป็นวิธีการทางกฎหมายเกี่ยวกับการนำทรัพย์สินที่เป็นสังหาริมทรัพย์มาเป็นหลักประกัน โดยการกำหนดวิธีปฏิบัติตามแบบกฎหมายต่างประเทศและในขณะเดียวกันก็ควรออกกฎหมายรองรับวิธีการดังกล่าว ทั้งนี้เพื่อขยายให้ทรัพย์สินสามารถนำมาเป็นหลักประกันได้มากขึ้น อาจกำหนดเพิ่มเติมอยู่ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ต่อจากลักษณะ คำประกัน จำนอง จำนำ และช่าง อีกลักษณะหนึ่งหรือออกเป็นพระราชบัญญัติวิธีการเกี่ยวกับช่างโดยเฉพาะ

จากการศึกษาเกี่ยวกับหลักประกัน เห็นได้ว่า การขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว เร่งเร้าให้มีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับหลักประกันเข้าทุกที

หากประเทศเราไม่รีบพัฒนากฎหมายด้านนี้ ประเทศชาติก็เสียผลทางเศรษฐกิจ
ซึ่งนับวันจะทวีความรุนแรงขึ้นตามลำดับ ทรัพย์สินต่างๆ ไม่ว่า อสังหาริมทรัพย์
สังหาริมทรัพย์ ควรนำไปใช้เป็นหลักประกันให้ได้มากที่สุด กฎหมายควรเอื้ออำนวย
ต่อธุรกิจ มิใช่มีกฎหมายไว้เพื่อจำกัดมิให้ทรัพย์สินเป็นหลักประกันได้อย่างเต็ม
ที่เช่นที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน